

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserații se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiilor:</p> <p>Pentru publicații oficiale, concurs, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Noul vicar patriarhal.

Viabilitatea și forța unei instituții stă în funcție de idealul ce-o însuflețește, ca și de valoarea membrilor ce o compun. Iar prestigiul instituției crește când în fruntea ei se instituie oameni de necontestată valoare morală și spirituală.

Dacă acestea se pot spune în genere de orice instituție, care a înscris în actul său fundațional ideea de morală, cultură și progres, cu atât mai mult această caracterizare se potrivește Instituției divine, care are la fundamentul ei bimilenar sacrificiul de pe Golgotha, cu toate darurile lui harismatice ce curg neîntrerupt în alvia sufletelor dreptcredincioase, alimentând astfel rezervoriul de simțire și gândire creștină în cele mai depărtate și mai tănuite unghiuri ale universului.

Biserica ortodoxă, singura biserică creștină, care ni-a transmis tesaurul de har și doctrină divină moștenită prin sf. Apostoli direct dela Mântuitorul — a strălucit în trecut și va străluci și în viitor prin acele suflete mari și alese de Sfinți și sfinți Ierarhi și Preoți, cari urmând poruncii Domnului și-au „dat viața pentru ei”, cari prin scânteia minții lor, au curățit, în jarul credinței, mărgăritarul evangheliei de sgura deșertelor și păgâneștilor învățături, făcându-l să strălucească asemenea unui soare pe firmamentul gândirii universale.

Aceste gânduri s'au suit în mintea noastră când am aflat știrea extrem de îmbucurătoare, că savantul profesor dela Facultatea de Teologie din București, P. C. Sa Părintele Dr. Ioan Mihălcescu, a fost hirotonisit Arhiepiscop și înălțat la rangul de Vicar al Sfintei Patriarhii române. Credem că Prea Fericitul nostru Patriarh Miron a fost fericit inspirat când a chemat în preajma Sa, ca prim adjutant, pe una din cele mai proeminente personalități intelectuale și morale

pe cari le numără Biserica noastră ortodoxă română.

Rândurile de față nu urmăresc reliefaarea acestei personalități distincte, căci figura blândului și blajinului profesor universitar bucureștean este suficient cunoscută în toate cercurile bisericești și culturale din această țară, neavând astfel nevoie de nici un fel de recomandare. Ne mulțumim deci cu rolul de simpli cronicari ai vieții noastre bisericești, încreștând pe răbojul vremii și al istoriei noastre național-bisericești acest eveniment.

Căci într'adevăr, ridicarea la cea mai înaltă treaptă a preoției a unui preot, care, prin operele sale de vastă și profundă erudiție teologică, a făcut să strălucească adevărurile imuabile ale Ortodoxiei până departe în țările cu înaltă și veche cultură ale occidentului civilizată; este un mare eveniment în viața Bisericii și a neamului nostru.

Biserica noastră, care a numărat și numără atâtea figuri distinse de Ierarhi luminați și Preoți învățați se poate mândri cu această nouă achiziție, care echivalează cu o mare și neegalată biruință, ce o impune în respectul Ortodoxiei întregi.

Cu Prea Sfințitul Arhiepiscop Irineu — nume luat prin călugărirea sa, care a premers actului hirotonisirii într-un arhiepiscop — își face intrare în Pantheonul Bisericii noastre, în Sfântul Sinod un suflet distins, o inimă nobilă, o minte luminată, o inteligență scilpitoare, o figură de mare învățat, un teolog cu autoritate, un preot bun, un mare român și un naționalist convins, un om în toată accepția cuvântului, cu o nesecată putere de muncă, care are la activul său bogate realizări.

Cu Arhiepiscopul Irineu se adaugă o nouă și nestemată piatră în cununa mândră de Ierarhi, care ornează truntea Sfintei Patriarhii române.

Cei ce l-am avut profesor și decan, părinte iubitor și îndrumător, și toți cei ce ne-am împăr-

tășit din potirul minții acestui mare preot și dascăl, care timp de peste 3 decenii și-a risipit — de pe catedră și amvon — cu exuberanță comorile sufletului său, ne bucurăm de această nouă și binemeritată cinste ce i se face, și odată cu omagiile noastre respectuoase, de adâncă admirație și simțită bucurie, însoțim în cușernicile noastre rugi pe noul Arhiepiscop, pe drumul nou ce-l stă deschis înainte, rugând pe Domnul să-i dea sănătate, potențându-I forțele fizice și spirituale, pentruca să poată sluji și pe mai departe, cu aceleași foloase reale, pentru Biserica și Neam, știința teologică și ideea națională și creștină.

Intru mulți ani Stăpâne!

Gh. Coloșman.

Adunarea de constituire a asociației clerului „Andrei Șaguna“.

Solemnițiile dela monumentul Dr. Iosif Olariu au constituit o admirabilă prefață pentru adunarea asociației preoțești. Cum a răspuns odinioară Dr. Iosif Olariu cu a sa prodigioasă activitate tuturor trebuințelor noastre mari, așa are să răspundă preoțimea la glasul de chemare a vremii, care o solicită la datorie, în fruntea datoriei. Iar recunoașterea, târzie, postumă chiar a unui aport considerabil, e semnul biruinții lui asupra timpului.

Pușinii preoți, căci abia au fost prezenți vre-o 80 la solemnitatea de marți, au venit cu toții la adunarea de constituire, care abia s'a deschis la orele 1 p. m.

Iată, curând vine și Arhiepiscopul P. S. Sa ocupă locul dela masă, având la dreapta pe p. Dr. Gh. Ciuhandu, iar la stânga pe p. R. G. Ancușa.

Delagat al comitetului central, p. Romul Ancușa salută cu respect pe P. S. Episcop care i-a făcut preoțimii bucuria să vină în mijlocul ei; salută pe p. președinte al asociațiunii. Spune apoi că cele două mari curente, unul ziditor iar altul dărâmtor al celor sfinte trebuie să ne pună pe gânduri, să mobilizeze preoțimea. Aceasta, răzleață, lăsată de sine, se pierde, munca ei nu sporește și nu câștigă în vază. Constituită în asociație, se prezintă cu totul altfel. Asigură încrederea reciprocă între frați, stimulează energiile, le coordonează, dându-le — prin sporul astfel realizat — locul de frunte ce li se cuvine în viața socială. De încheiere mulțumește din nou P. S. Sale, rugându-l ca să se coboare mereu, pe viitor în mijlocul preoțimei spre a o ridica prin aceasta la Sine.

Prea Sfințitul, emoționat de încrederea cu care preoțimea — prin aderența ei la glasul

reprezentantului — se atașează de Arhiepiscopul său, vorbește preoțimii cu căldură, până la înduioșare. Dar cum să nu fie un episcop în fruntea oștirii sale, de luptători spirituali, în războiera pe terenul ideilor, al credințelor? Numai dintr'o perfectă, o unitară acțiune a întregii tagme însă va eși triumfătoare năzuința noastră de îndreptare, de îmbunare a lumii. Munca, activitatea de fiecare zi a preotului, care acum are la îndemână și înțelepciunea acestui organ, Asociația „Andrei Șaguna“, vor fi pentru el piedestatul ce-l ridică — și cu îndreptățire deplină — la o situație și materială, meritată, deci mai bună. Asociația nu-i un sindicat, nici preoțimea nu-i o breaslă, ea este „sarea lumii și lumina pământului“; ea este o tagmă, cu vocația de a fi însăși îndreptătorul relor din lume.

Cuvintele Arhiepiscopului sunt ascultate cu mare încordare și cu multă bucurie primite. La toate acestea p. Dr. Gheorghe Ciuhandu spune că „aproape nu mai are nimic de zis“. Apelează totuși și Sf. Sa la muncă rodnică, ai cărei sorți îi întrezărește de pe acum. Cuvintele și înțeleptele îndrumări ale președintelui sunt primite cu însuflețire, prin aplauzele asistenței.

Din nou ia cuvântul p. Romul Ancușa aducând înaintea adunării propunerea comitetului din ziua precedentă cu privire la compunerea comitetului secției eparhiale Caransebeș. Sunt declarați aleși următorii: prot. R. Ancușa, Dr. Zeno Muntean, Ioan Geția, Traian Constantin, Ioan Muntean, Mihaș Jigorea, Vasile Paica, Iosif Câmpian, Coriolan Zuiac, Augustin Ghilezan, Tiberiu Mărgineanșu și Ioan Mităr. Secretar: prof. Isaia Suru, cassar Teodor Roșca, bibliotecar Nicolae Cornean.

Comitetul alege de președinte pe p. prot. Romul Ancușa, care împreună cu proximii șase fac parte și din comitetul central.

Secretarul Isaia Suru, în aplauzele preoților dă cetire unei moțiuni, moțiunea votată în congresul dela Turda cu care preoțimea se solidarizează pe deplin.

Fiind aproape de orele 3, în continuarea unui program început dimineața la 10 se abține dela cetirea conferinței anunțate „Activitatea pastorală a preotului și Oastea Domnului“. Rămâne ca aceasta să fie dată în studiu comitetului central, desbătută și apoi — cu eventuale înțregiri sau modificări — asociația să o aibe în vedere în calea activității sale dela Oastea Domnului.

Adunarea se încheie apoi în preamărirea lui Dumnezeu cu melodiosul tropar *Bine ești cuvântat...*

Rep.

† Preotul Gheorghe Frățilă.

Dumnezeu a chemat la sine, în dimineața Duminecii dela 13 Decembrie 1936, pe unul dintre cei mai buni slujitori ai bisericii sale, pe cucernicul și pe vrednicul paroh al Glimbocii, Gheorghe Frățilă.

Rârindu-ni-se șirurile luptătorilor desinteresati și încercați în jertfe pentru neam și lege, îngrijorarea noastră crește... Doamne, cine le va lua locul în via Ta cea sfântă, care are astăzi, mai mult ca oricând altă dată în trecut, îndoita nevoie de eroi ai muncii realizatoare de rodire duhovnicești și românești.

Preotul Gheorghe Frățilă este descendent al unei familii viguroase de țărani din comuna Bungard, în județul Sibiului. După absolvirea liceului, a școlii normale și a teologiei dela seminarul Andreian din Sibiu a funcționat ca învățător mai apoi a fost ales, hirotonit și instalat preot în comuna Glimboca, păstorită pe vremuri cu mult succes pastoral de preoții Virgil, Iuliu și Adam Musta.

În cei 24 de ani de păstorie duhovnicească a preotului Gheorghe Frățilă, fruntașa comună Glimboca a cunoscut realizări epocale. Repararea bisericii, construite la 1800, regularea și îngrădirea cimitirului cu gard de fier, construirea din nou cu etaj a școlii primare, ridicarea casei naționale și înzestrarea ei cu o vastă bibliotecă, ridicarea într'adevăr monumentalului monument al eroilor, ridicarea de troițe în diferitele centre și în țarina comunei, înființarea Oștii Domnului, a societății sf. Gheorghe, a F. O. R.-ului, a secției Astra etc.

Construirea bisericii din Ferdinand și înghețarea unei vieți religioase morale intense între muncitorii dela uzinele de acolo, precum și formarea unui comitet de acțiune compus din intelectualii întreprinderii, sunt asemenea rezultatul neîntrecutului său zel pastoral.

Pentru comuna Glimboca a exoperat dela Ministerul Domeniilor o pădure, din exploatarea căreia intenționa să ridice un nou lăcaș al Domnului, un spital și o baie comunală.

În cursul activității sale atât de intense, el s'a pregătit în particular și pentru studii de drept, trecând cu succes laudabil examenele juridice la Universitatea din Cluj.

În viața națională antebelică a fost un luptător intransigent. Iar după Unire a fost consolidatorul vieții românești în Valea Bistrei. Pentru aceste merite, poporul l-a ales cu multă însuflețire deputat al județului Severin și membru în

toate corporațiile naționale. „Astra” și l-a ales vicepreședinte al despărțământului, iar frații săi în Hristos membru al adunării protopresbiterale.

Drept recunoaștere a vieții sale neprihănite și a eminentelor servicii ce le-a adus bisericii, adunarea eparhială l-a ales membru în Consistorul spiritual, care la rândul său l-a înălțat președinte al acestui înalt for judecătoresc eparhial. Iar în preajma asfințitului său, atât de impresionant, Prea Sfințitul episcop Vasile personal, i-a predat biăul roșu, simbol al recunoașterii și aprecierii marilor sale izbânzi duhovnicești și naționale, cari îi vor vesti numele din generație în generație. În mormântarea, impozantă prin cadrele sale, s'a făcut Marți în 15 Dec. 1936.

M. A.

Inmormântarea.

E ziua de 15 Decembrie 1936, ziua înmormântării preotului Gheorghe Frățilă, parohul comunei Glimboca. Întreaga comună e în doliu. Multime mare de intelectuali îmbrăcați în negru, doamne cu flori, vre-o 30 de preoți, sosesc în sat. Vin cu toții cu sufletul cernit, spre a da cea din urmă onoare aceluia ce a fost preotul Gheorghe Frățilă. Între ei distingem pe: V. Curuțiu prefect, Tr. Sima deputat, Colonel R. Boidea, I. Mircea revizor școlar, Dr Tr. Bălăgeanu avocat, Dr T. Sevici notar public, B. Barbu pretor, etc.... din Lugoj, Dr A. Morariu notar public, S. Evuțian șef-inspector școlar etc. din Timișoara, avocat Feneșan M., P. Jumanca subrevizor, avocat Ștefăniță, inginer Andrei, Dr C. Corneanu deputat, Dr V. Meda pretor, D. Sgavêrdia senator, Gh. Neamțu directorul școlii normale, M. Armaș directorul liceului, I. Târziu dir. de bancă, prof. Savescu, M. Pătrășcanu farmacist etc. din Caransebeș.

La ora 9 începe sfânta liturgie. Răspunsurile le dă Corul Reuniunii din Caransebeș. Imediat începe prohodul săvârșit de către protopopul R. Ancușa consilier referent și venerabilul preot Sinesie Bistrean din Var, în fruntea unui sobor de preoți, format din: E. Lăpăduș, prof. Gh. Noaghea, I. Dalea, I. Turcan, I. I. Turcan, Gh. Bria, Gh. Popovici, Gh. Sperlea, Gh. Vior, prof. F. Pop Gh. Adam, E. Jianu, N. Bogdan, T. Buru, V. Socineanțu, I. Ostrovan, Dr T. Coșeriu, R. Rădoi, Șt. Bololoi, V. Suru, N. Bojin și diaconii: T. Roșca și I. Suru.

Vorbește în numele episcopiei prot. R. Ancușa. Sf.-sa cu mult sentiment evocă personalitatea celui adormit, impresionând asistența până la lacrimi. Apoi vorbesc Dr C. Corneanu, S. Evuțian, Tr. Simu; ing. Nițulescu din partea comit. pentru biserica din Ferdinand, iar în fața școlii primare învățătorul I. Romănu. La groapă vorbesc prt. Gh. Sperlea și Aug. Munteanu dir. de bancă. Cu toții evidențiază calitățile alese ale dispărutului și pierderea cea mare, pricinuită prin moartea prea de timpurie a preotului Gh. Frățilă, dânsul fiind un apreciat preot al eparhiei Caransebeșului. Aceste merite au făcut ca preotul Gh. Frățilă să fie ales în anii din urmă deputat, iar în ultima ședință a adunării eparhiale președinte al Consistorului spiritual eparhial.

P. S. S. Vasile apreciind aceste calități cu data de 6 Decembrie 1936 l-a distins cu brău roșu.

Astfel se termină înmormântarea, lăsând un val de tristețe pe fețele tuturor cari au participat la această tristă solemnitate.

Vecinică să-i fie amintirea!

Rip.

Vizitațiunea canonică la parohiile din Banatul iugoslav.

Marți în 6 Octombrie a. c.

Mramorac. Ultima zi de vizitații canonice în comunele noastre din Iugoslavia au fost o zi cu soare, parecă anume să ștergă impresiile celor 10 zile trăite cu ploaie și vânt.

Intr'o atmosferă de bucurie plecăm de dimineață dela locuința părintelui M. Boldovina peste câmpiile bogate ce-și așteptau însemnătarea lor de toamnă. La hotarul comunei Mramorac așteptau autoritățile comunale, în frunte cu dl Primpretor al plasei Cuvin. Dl inv. N. Bocșianu rostește cuvântul de bineventare, la marginea comunei, în fața unei porți de verdeață.

Trăsuri, banderiu, casele frumos împodobite cu covoare, porți triumfale, dădeau comunei Mramorac aspectul unui praznic rar de bucurie.

Sunetele de clopote din turnurile celor 3 biserici anunțau intrarea Ierarhului ortodox român.

În fața bisericii noastre lume multă cu păr. L. Topală așteptau cu nerăbdare Arhipăstorul.

Dintr'o trăsură frumos împodobită se coboară P. S. Sa, sărutând sf. cruce și sf. evanghelie. În sf. biserică, peste capetele mulțimei de credincioși radiau raze de frumusețe și de curățenie.

După rugăciunea de mulțumire, P. S. Sa face o inspirată comparație între icoana unei toamne cu rod ales și între bogatul din Biblie, care a trimis slugile sale să plivească buruienile în holde, la seceriș. Creștinul bun își plivește și buruienile păcatelor sufletului lui. Din raportul real al părintelui L. Topală s'a constatat prea puțină apropiere față de sfintele taine, deaceea P. S. Sa s'a simțit îndemnat să insiste asupra sfintelor taine, și îndeosebi taina cununiei prin care familia creștină își câștigă binecuvântarea cerească.

Insoțit de mulțimea creștinilor, P. S. Sa vizitează și biserica sârbească, unde preotul înaltă rugăciune pentru sănătatea Ierarhului nostru. Din cuvintele alese de bineventare ale preotului și din răspunsul de mulțumită al P. S. Sale, s'a observat o creștinească colaborare între cele două biserici ortodoxe.

A mai vizitat și biserica evanghelică, fiind primit și acolo cu multă dragoste.

În casa parohială dna preoteasă Topală a servit o gustare copioasă, luând parte și preoții celor 2 confesiuni din comună, precum și autoritățile ce au contribuit la acea sărbătoare creștinească.

Deliblata. Străbătând val cu dune de nisip, printre păduri anume plantate, pentru localizarea

nourilor de nisip, ajungem în Deliblata. Nici deliblecenii nu s'au lăsat mai prejos decât vecinii lor la primirea Arhiereului. În fața monumentalei biserici, corul și fanfara conduse de dl T. Jurjovan intonau cântece de preamărire, în cinstea înaltului oaspe. Despărțemintele de jos ale sf. bisericii precum și galeriile de sus din jurul corului erau pline de credincioșii dornici să vadă și să audă pe vlădica lor. Părintele Popoviciu exprimă bucuria poporului ce a prilejuit-o această înaltă vizită, exprimându-și totodată și îngrijorarea despre răzvrătirea unora, în legătură cu achitarea lucrărilor dela biserică.

P. S. Sa aduce mulțumită lui Dumnezeu că a fost învrednicit să vină și să vadă și biserica din Deliblata, unde doria să vină înainte cu un an la sfințirea ei. Cunoscând regretabila situație de aci, îndeamnă credincioșii cu dragoste părintească, la solidaritate prin iubirea creștină. Exemplul cu mănunchiul de nuele predat de un tată fiilor săi să le rupă deodată, a produs puternică sguđuire în sufletele acelor răzvrățiți. Biserica este mama ocrotitoare a tuturor, deaceea trebuie cinstită.

P. S. Sa, înainte de a se lua masa la păr. Popoviciu mai vizitează și biserica romano-catolică, unde a fost primit de preot și credincioșii lui.

Cuvin. În marginea acestui orașel așteaptă autoritățile și călăreți în frumoase costume naționale: dl președ. al comitetului parohial I. Jepcea aduce salutul bisericii noastre și invită pe P. S. Sa într'o trăsură frumos împodobită cu 4 cai albi, fiind însoțit de dl Primpretor, dl Primar și de celelalte autorități; pornesc la drum formându-se un lung conduct de trăsuri. În fața bisericii noastre pășesc din mulțime 5 fetițe în costume pitorești și cu flori în mâni, impresionate, rostesc în cor o poezie, de omagiu adusă Arhipăstorului. Pe un covor preșerat cu flori, P. S. Sa intră în sf. biserică, în acordurile puternice ale corului mixt, condus de dl inv. P. Bălan. Păr. Alex. Guga mulțumește sfios și cu recunoștință, de înalta vizită canonică.

P. S. Sa apelează la simțul de creștin al cuvenților să-și iubească biserica și sfintele așezăminte de bisericii, fiind acestea mijloace de mântuire trupească și sufletească.

Preocuparea mea — zice între altele Arhipăstorul — este, să fac din Biserică o massă mare și întinsă a românismului, deci „întrați cu toții în curțile Domnului, cu cântări de laudă”.

P. S. Sa vizitează apoi și biserica sârbească, unde preotul, după un scurt serviciu, aduce omagiul bisericii sale față de Ierarhul și reprezentantul unei biserici surori în credință.

La locuința părintelui Alex. Guga vin în corpore societățile culturale și religioase exprimând omagii și alipire față de biserică și înaltul ei reprezentant. Mulțumiți că am putut vizita toate comunele noastre din Iugoslavia, ne reîntoarcem la Panciova, de unde luăm trenul și peste 1/2 oră sosim la Belgrad, pentruca mâine să mergem la Oplenat.

(Sfârșit)

Zece ani de muncă tăcută dar rodnică!

În ziua de 21 Noemvrie 1936, a împlinit zece ani de existență „Societatea Ortodoxă a Femeilor Române” din Caransebeș. S'au împlinit zece ani, decând harnica și modesta domnișoară Elena Biju, actuala președintă a societății, dându-și seama de rolul covârșitor ce-l are femeia, cu deosebire în cultivarea sentimentului religios-moral, în toate păturile sociale; de rolul educativ al femeii fie pe teren național, fie religios-moral, s'a hotărât, împreună cu un mănunchi de doamne din Caransebeș, să înființeze această societate. Zece ani! Ce puțini ca număr și cu ce mult rod, acolo unde se lucrează cu tragere de inimă! Înființată la inițiativa nobilă și plină de laudă a Păr. Prot. R. G. Ancușa, această societate a primit și binecuvântarea P. S. Sale, a Episcopului diecezan din acel timp.

Și ce fericită coincidență! Tocmai când Biserica creștină prăznuște ziua intrării Maicii Domnului în Biserică, ziua când Ioachim și Ana, părinții ei, au adus-o pe mica și plâpânda lor copilă la templu ca să o închine — îndeplinind votul, promisiunea ce făcuseră în ruga lor ferbinte către Dumnezeu, tocmai în aceeași zi au făcut femeile din S. O. F. R. promisiunea, că vor sluji idealul sfințeniei creștine, amăsura puterilor lor.

Sfortările de peste zece ani ce de multe ori trec peste puterile unor femei, și fructele culese în acest timp, sunt o *dovadă*, că votul făcut l-au împlinit din destul, și în același timp, o *garanță* pentru viitor.

Ce sunt altceva cele 91 predici rostite la vecernie, la inițiativa și stăruința S. O. F. R. de conferențiarilor ei, dacă nu truda și silința femeii samarinence de a vesti tuturora celor din cetate „pe Mesia cel găsit”. Este silința de a face să trăiască Iisus în inima oamenilor, căci Maria, sora lui Lazăr a zis „Doamne dacă ai fi fost aici fratele nostru n'ar fi murit”. Dacă Iisus ar fi în mijlocul nostru, și noi am fi vii.

Munca grea dar plină de realizări, ce a dezvoltat-o până acum, a îndemnat S. O. F. R. ca din prilejul împlinirii a zece ani de existență, să organizeze o *ședință festivă*.

Într'adevăr, ședința festivă s'a și ținut în 21 Noemvrie a. c. cu un program, demn de această societate! După ce s'a săvârșit sf. Liturghie, s'a oficiat un părăstas pentru membri decedați, de un sobor de preoți și diaconi, la ora 12, s'au adunat în sala „Reuniunii de cântări” toți membrii și invitații. S'a cântat de corul teologilor, Impărate ceresc, apoi președinta societății Domnișoara E. Biju, a deschis ședința, printr'o cuvântare foarte mișcătoare, arătând necesitatea acestui popas de reculegere și întărire după o muncă de zece ani. Urmează apoi raportul general, citit cu multă însuflețire de d-na Ștefania Târziu, secretara societății. În acest raport s'a arătat scopul, mijloacele, istoricul societății și toate daniile, ajutoarele ce a dat această societate în cei zece ani. S'au înscris 97 membrii fondatori, 138 membrii activi, 19 membrii sprijinitori, în total 251 membrii. A impresionat mult faptele săvârșite de societate, ca îngrijirea și înfrumșetarea în fiecare an, a „mormântului domnului” începând cu anul 1927 și până astăzi. Societatea a intervenit pe lângă cei competenți ca în fiecare Duminică să se celebreze vecernia în Postul Crăciunului și Postul mare. La aceste vecernii s'au rostit până astăzi 91 de predici și conferințe de conferențiarilor societății. S'au jucat 2 piese teatrale cu conținut religios-moral.

Începând din 1928 în fiecare an societatea a aranjat câte un pelerinaj la „Piatra Scrisă”.

Cu încuviințarea Consiliului eparhial, a așezat 2 cutii (pușculițe) la ușile dela biserică catedrală. Din banii adunați aici și cei adunați de membrii S. O. F. R. s'au împărțit peste 88.000 lei, ca ajutoare săracilor; tratamente medicale, ajutoare de înmormântare, etc. date celor în mizerie n'au lipsit. Cercetarea celor din temniță și mângăerea lor au fost încă un punct principal din programul de fiecare an al S. O. F. R. Pe lângă toate acestea, S. O. F. R. mai are încă bani gata — afară de ce a pierdut la conversiune — peste 60.000 lei, în plus mai administrează un fond de 10.000 lei al decedatei Ecaterina Dr. Șt. Petrovici.

A luat apoi cuvânt Păr. P. Banca mulțumind în numele parohiei pentru concursul ce i l-a dat.

Păr. diacon I. Suru, prof. de teologie în cuvinte alese și cu mult sentiment arată care a fost rolul femeii în trecutul bisericii creștine. Convinsă de această misiune S. O. F. R. a

activat așa de frumos. Exprimă apoi setimentele de admirație și lauda ce o are biserica creștină pentru acest zel al S. O. F. R.

Ia cuvânt după aceasta Păr. Prot. R. G. Ancușa, care în cuvinte pline de entuziasm evidențiază hărnicia și activitatea neobosită a d-rei președintă Elena Biju. Apoi corul a cântat „Bine ești cuvântat Hristoase....“

Astfel s'a desfășurat programul în cadre modeste dar înălțătoare. Dorim acestei societăți și pe mai departe rod îmbelșugat.

Rap.

Situația actuală a văduvelor de preoți.

(Continuare și sfârșit).

I. În prima categorie grupez: *Ajutorul momentan de Lei 30.000, folosința casei parohiale și jumătate din venitul parohiei timp de un an.* Mai ales aplicarea acesteia din urmă depinde de noi de preoți. Și de modul cum aplicăm aceste prevederi în favoarea văduvelor, arătăm cum înțelegem să traducem în practică prescripțiile moralei creștine, pe cari le propovăduim

II. Urmează categoria doua, a lipsurilor.

a) În această categorie vom grupa fără ezitare *pensia mică*, de mizerie a văduvelor de preoți. Și cum fiecare efect are o cauză, și aici voiu căuta să aflui cauza pensii mici. Și cauza este ușor de aflat.

Printre alte motive de ordin economic, ca, pierderi la bănci prin aplicarea legii de conversiune etc. cauza principală este că la fondul de pensii eparhial se rețin dela preoți actualmente 10% numai din salariul de bază și gradații. Augmentându-se acest fond cu sume mici, nici nu poate plăti pensii, decât tot mici.

Un calcul matematic în această privință este relativ ușor de făcut. Să calculeze oricine, cât fac cele 10% din salariul său de bază și gradații, să înmulțească suma rezultată din salariul unui an cu numărul salariaților eparhiei, și va vedea ce sumă mică va rezulta, sumă care trebuie împărțită sub formă de pensiiune preoților pensionați, văduvelor și orfanilor de preoți.

Răul cel mare zace deci în aceea, că suntem lăsați singuri să ne ajutăm și să ne asigurăm viitorul nostru și al urmașilor noștri. Ar fi deci un fel de „prin noi înșine“, pe care cu durere trebuie să constatăm că-l aplicăm în detrimentul nostru și al urmașilor noștri. Iată deci un motiv puternic, hotărâtor, asupra pensiiune văduvelor de preoți. Și remediul nu-i tocmai greu.

b) Tot în categoria lipsurilor voiu aminti și faptul că toți funcționarii publici, în baza prevederilor art. 45 din regulamentul pentru aplicarea statutului funcționarilor publici „au drept la o indemnizație de înmormântare egală cu retribuțiunea (salariul și accesorii) pe 3 luni“, până când preoții nici de acest drept nu beneficiază. Cu considerare la aceea că prin art. 19—21 din legea de organizare a bisericii ort. rom. suntem asimilați și noi cu funcționarii publici, ar trebui intervenit la forurile în drept, pentru acordarea acestui favor și urmașilor preoților, mai ales că astfel de

intervenții se fac mai recent de celelalte categorii de funcționari, cărora li s'a detras acest favor.

Să rugăm în același timp pe Prea Sfințitul nostru Episcop și Ven. Consiliu Eparhial să binevoiască a face pașii necesari, ca și preoțimea din Ardeal și Banat să fie trecută cu un ceas mai de vreme la fondul general de pensiiuni al Statului, unde ne vedem mai asigurat viitorul.

Și până se va face aceasta, Ven. Consiliu Eparhial să binevoiască a schimba statutele fondului preoțesc de ajutorare și de pensiiune din anul 1925, în sensul ca din salariul brut al preoților să se rețină cele 10% la fondul de pensiiuni, și după posibilitățile financiare, în proporție cu încasările la fond, să se mărească cu efect momentan ajutoarele văduvelor și orfanilor de preoți, precum și pensiile preoților bătrâni în viață.

Deasemenea pensia văduvei de preot să se plătească dela data morții preotului și nu după un an, căci venitele parohiei azi sunt inexistente.

Până ce aceste deziderate juste ale noastre se vor realiza*), noi să dăm dovadă de umanitarism față de văduvele slujitorilor altarului, pentru ca durerea pierderii sprijinului vieții lor și a copiilor lor să se micșoreze în parte. În realizarea acestor deziderate văd eu ameliorarea stării materiale a văduvelor colegilor noștri, și lacrimile pe cari dânsurile le vor vărsa, vor fi numai lacrimile durerii pierderii soțului iubit, și nu vor fi — așa precum sunt azi — lacrimile groazei, ale desnădejdei, ale griiei zilei de mâine și ale deplângerii sărăciei și a lipsurilor în care vor avea să trăiască.

Liviu Surlașu
paroh-Jebel.

Moțiune

votată în adunarea de serbare a Unirii, dela 1 Decembrie 1936.

Românii din orașul Caransebeș și satele împrejmuitoare, întrunindu-ne în ziua de 1 Decembrie 1936 în acest oraș, pentru a serba a 18 a aniversare a Unirii Transilvaniei cu vechiul regat român, după ce ne-am închinat marilor figuri de mucenici și martiri ai ideii și unității noastre naționale, precum și eroilor cari au scuturat jugul robiei de 1000 de ani — și după ce am ascultat cuvântarea delegatului L. A. R., a societăților culturale, a bisericii ort. române și a instituțiilor culturale, am adus următoarea hotărâre :

În această zi istorică, întreaga conștiință românească trebuie să tresară, nu numai de fiorul măreției de libertate, ci și din liniștea sufletească, pe care dușmanii noștri de veacuri Ungurii, caută din nou să o tulbure.

Ungaria încearcă pe orice cale a induce lumea în eroare, pretinzând, că i s'a făcut nedreptate. Și după ce s'a folosit de intervenții și mijloace josnice — și a cheluit miliarde, pentru a găsi un luda, care să ne poată vinde, s'a compromis pretutindeni, împreună cu slugile ei atrase prin lăcomia lor proprie și amăgite de prada revizionismului. De aceea propaganda revizionistă maghiară s'a concentrat acum la Roma, în scopul ca de acolo — sprijinită fiind de sluga cea nouă — să se creieze

*) Aderând și preoțimea eparhiei noastre la moțiunea votată în congresul dela Turda, unde acest deziderat încă este cuprins, pașii dintâi sunt făcuți. Red.

după alte metode false și mincinoase, o atmosferă favorabilă revizionismului maghiar.

Protestăm din această adunare, împotriva oricărei uneltiri pornite contra statului român — și cu atât mai mult împotriva uneltirilor, puse la cale de conducătorul Italiei, din interese de supremație, agitând poporul italian contra noastră.

Vestim lumii întregi, că poporul român nu se sperie, nici de amenințările dela Budapesta și nici de declarația recentă dela Milano, prin care se încearcă a se arunca socoteala revizionismului italian în sarcina Românilor.

Mai vestim lumii, că poporul român va ști să apere întregitatea hotarelor sale față de oricine și față de orice falsificare istorică și rătăcire politică — pentru că numai dușmanii noștri nu vreau să știe, că Tratatul dela Trianon nu este o binefacere, ci prin el se recunoaște dreptul de stăpânire a neamului românesc pe pământul Transilvaniei, nu numai pe baza principiului naționalităților, ci și pe baza dreptului istoric.

Pentru respectarea acestei sentințe istorice, noi bănățenii, avem pe buze ziua și noaptea, cuvântul credinței în Dumnezeu — avem în inimă, răzburarea față de dușmanii țării noastre — avem în cuget, mândria de neam eroic — și avem în suflet, toată puterea virtuților strămoșești, pentru a ne opune oricărei tendințe și a ne ridica contra oricăruia, care s'ar atinge de hotarele țării noastre.

Dușmanii noștri Unguri să știe, că dacă nu se astâmpără, ne vom schimba felul de luptă. Și atunci, nu numai că nu avem nimic de dat, ci mai avem noi de pretins ținuturile dealungul Tisei, unde au rămas subjugată peste 300.000 de Români, din cari o parte desnaționalizați ca și Secuții din Ardeal.

De aceea recomandăm revizionistilor Unguri să nu uite, că Transilvania este trei părți curat românească, și numai la orașe și câteva sate se găsesc amestecați cu Românii, pe lângă altele minorități, abea vre-o 200.000 de Unguri, rămași din coloniștii și funcționarii dinainte de războiu.

Ne întrebăm deci, oare pentru cei 200.000 de Unguri, sau pentru elementele de corupție, venite dela războiu încoaci în Transilvania, prin toleranța autorităților — își permite Ungaria să strige în lumea largă, că Transilvania este ungurească.

Față de această aventură a revizionismului maghiar, recunoaștem marea operă a Ligii Antirevizioniste, de sub conducerea supremă a marelui patriot D-nul Stelian Popescu, pe care îl asigurăm de adevărată noastră neclintită, la frontul antirevizionismului român.

De asemenea ne alăturăm la hotărârea Guvernului, de a combate alături de L. A. R., mincinoasa propagandă revizionistă din streinătate și a lupta pentru trezirea sentimentului de conștiință, de demnitate și de mândrie, în acțiunea de rezistență națională.

În fine protestăm cu toată energia, de a fi aduși în vre-o legătură cu poporul ungar, strein de originea și de sufletul nostru și care trăiește și azi în negura barbariei și în pasiunea asupririlor. Aducând hotărârea noastră la cunoștința Guvernului, a autorităților și a țării întregi, să ne întorcem la serbarea Unirii noastre și să reamintim Ungurilor, că arborul plantat la Sarmisgetuza și-a întins rădăcinile peste toate văile Ardealului, Banatului și Crișanei — și că Providența apărându-l de toate furtunile abătute asupra lui dealungul

veacurilor — a biruit falnic în pământul neamului românesc și va rezista cât soarele va da lumină.

Acest răspuns este al tuturor conștiințelor românești și va fi pentru toate vremurile.

Trăiască M. S. Regele Carol II!

Trăiască glorioasa noastră armată!

Trăiască Banatul și Ardealul, unite pe vecie la Tara Mamă!

(Redactată și prezentată adunării de Aug. Muntean vicepreședintele L. A. R. din Caransebeș.)

Ș T I R I

Școala primară „Episcopul Dr. Iosif Traian Badescu”. În ziua de 13 Dec. 1936 s'a sfințit monumentala școală primară din comuna Dubos (Jud. Timiș) făcută de prefectura județului, care a costat nu mai puțin de peste 1.200.000. Ceeace e de remarcă și în același timp de felicitat, este, că această școală cu bunăvoința prefectului și a ministrului educației naționale a fost botezată „Școala primară, Episcopul Dr. Iosif Traian Badescu”.

Ministerul de Finanțe a început în 15 Decembrie a. c. să pună în circulație nouile monete de nickel de 100 lei, destinate să înlocuiască actualele monete de aceeași valoare.

Oficiul parohial ort. rom. din Săceni mulțumește și pe această cale donatorilor pentru ofrandele primite: Dumitrie Bulgărescu agent perceptor Sărăzani, 100 Lei, Preot Prof. Petru Olde Lugoj 100, Ioan Hlobil Lugoj 200 Lei, Direcțiunea liceului „Gh. Coșbuc” Nasăud 315 Lei, Ioan Ioș agent perceptor Opațița 50 Lei, Vasile Tuca notar Opațița 50 Lei, Dr. Climescu Carmen-Sylva 20 Lei, Ana indiscifrabil Carmen-Sylva 10 Lei, Nicolae indiscifrabil Carmen-Sylva 10 Lei, Ana indiscifrabil Carmen-Sylva 50 Lei, Dna. Dr. Climescu Carmen-Sylva 20 Lei, Lucreția Florescu funcționară P. T. T. Bujor 100 Lei. Transformarea pozițiilor 41 și 42 (Bonuri de impozit și rente) în numerar 9411 Lei, Suma din urmă 31222 Lei, Suma sumarum 41658 Lei.

Parastas. Implinindu-se un an dela moartea teologului Iosif Kiss, societatea „Ioan Popasu” a studenților dela Ademia teologică din Caransebeș, a ținut să-și aducă prinosul său de recunoștință față de acest fost membru al ei, oficiind parastas în ziua de 13 Decembrie în biserica catedrală din Caransebeș, Parastasul a fost oficiat de preoții: Romul Pop, Pavel Bogoevici, prof. Dr. Zeno Munteanu, și diaconul Teodor Roșca.

Odihnească în pace!

Instrucțiunile cu privire la întocmirea și purtarea socoților din lipsă de spațiu, apar în numărul proxim de după Sf. sărbători.

Note oficiale.

Nr. 7775/E. 1936.

Se atrage atențiunea Prea Onoratelor Oficii protopresbiterale și a On. Oficii parohiale asupra dispozițiilor concludului congresual din anul 1879, cu privire la înființarea unui fond mitropolitan conform cărui conclud la sărbătoarea

„Arătării Domnului“ are să se poarte un tas separat în toate bisericile din Mitropolie în folosul acestui fond. Sumele adunate sunt a se trimite Oficiilor protopresbiterale pe lângă raport cel mult până la 1 Martie 1937, iar deacolo se vor înainta Consiliului nostru eparhial în legătură cu câte un conspect asupra sumelor întrate.

Oficiile parohiale, din tractul Caransebeșului vor deponta banii colectați cu acest tas direct Cassei noastre diecezane.

Caransebeș în 14 Decembrie 1936.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Nr. 6695 Șc. 1936.

Consiliul Central bisericesc din București trimite în copie următoarea circulară a Ministerului Apărării Naționale, Inspectoratul Pregătirii Premilitare Nr. 15099 din 20 Octombrie a. c.

În vederea anului nou de pregătire premilitară, care începe la 1 Noiembrie 1936 și desăvârșirea colaborării între organele pregătirii premilitare și cele ale Bisericii se reamintesc și se dau mai jos normele următoare:

1. Temelia educației morale și cetățenești, individuale și colective o formează principiile morale creștine. Deci este strict necesar ca să ne dăm toată silința, pentru ca să întărim la maximum educația religioasă a tineretului.

2. Să nu existe ședință de pregătire premilitară în care tineretul să nu ia parte la serviciul religios, sau să asculte o predică. Dacă Biserica este departe până la 1 km. de locul unde se execută ședința, tinerii vor fi duși în fiecare ședință să asculte serviciul religios și predica la biserică. Dacă distanța este mai mare din 2 în 2 ședințe tinerii vor fi duși la biserică pentru serviciul religios și predică, în restul ședințelor va veni preotul să țină predica acolo unde se ține ședința.

Dealtfel s'au găsit subcentre unde preotul venea la începutul ședinței la subcentre, făcea serviciul religios și ținea predica și apoi se ducea la Biserică și făcea slujba obicinuită a sărbătorii.

Rezultatele în acest caz nu puteau fi decât foarte bune, spre mulțumirea tuturor și spre binele neamului.

3. Pentru ca această activitate să se desfășoare în cele mai bune condițiuni, este necesar ca să se stabilească până la începutul noului an un plan de lucru de către șefii de centre și subcentre, în acord cu Protoereii și preoții respectivi, plan care să cuprindă:

a) Ora precisă la care tineretul să fie dus la Biserică pentru serviciul religios și predică;

b) Ora precisă la care preotul va veni să țină predica în zilele, când tinerii nu se duc la biserică.

c) Subiectele de predică ce urmează a se ține. Cele date de autoritatea bisericească, predica zilei, subiecte pentru combaterea sectarismului, stilismului etc.

d) Activitatea din punct de vedere al educației religioase ce urmează a se desfășura pe calea șezătorilor, serbărilor, comemărilor ridicare ori întreținere și înfrumșetare de troițe, monumente religioase ale eroilor neamului, oamenilor mari etc. etc.

e) Stabilirea unei linii de conduită în relațiile dintre preoți și șeful de centru și subcentru, care să fie o pildă și un îndemn pentru tineret și popor de a-i imita și de a le asculta sfatul și a le urma faptele.

Ținem să accentuăm, că preoții și învățătorii sunt acei prin care se poate realiza cât mai repede dezideratul de a avea tineretul și poporul bun, muncitor, ascultător și supus legilor de care avem nevoie și mai ținem să accentuăm, că nu există popor pe lume, din care să poți face ce vrei cum e poporul nostru.

De aici concluzia logică: a preotului și a învățătorului este tot meritul dacă dezideratul de mai sus devine fapt adevădat, după cum toată răspunderea și tot blestemul cade pe capul lor, dacă în loc de acestea avem la sate anarhie, dezordine, sectarism etc. etc.

Suntem însă convingși și rezultatele de până acum fac dovadă că anul nou premilitar ce începe va însemna un spor simțitor în activitatea pe tărâmul educației religioase, ca firesc rezultat al unui desăvârșit acord între acești doi apostoli ai satelor noastre, preotul și învățătorul.

Inspectorul Pregătirii Premilitare

General de Divizie

Șeful de Stat Major

(ss) Alimănescu A.

(ss) Col. Corciu Ștefan.

Caransebeș, din ședința consiliului eparhial, ținută în 23 Noiembrie 1936.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Obiecte bisericești
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la **Librăria Diecezană.**